

**STOPIŅU NOVADA ULBROKAS
BIBLIOTĒKAS KRĀJUMA
KOMPLEKTĒŠANAS UN
ORGANIZĀCIJAS POLITIKA
2018.-2022. gadam**

Bibliotēkas vispārīgs raksturojums

Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēka (turpmāk – Bibliotēka) ir pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kuras darbības **mērķis** ir veicināt sabiedrības attīstību un izglītību, nodrošinot sakārtotas informācijas pieejamību. Vidēja termiņa darbības stratēģijas mērķis ir noteikt atbilstību izvirzītajiem vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem vidējā termiņā, kas uzkrāj, sistematizē un saglabā iespeddarbus un cita veida dokumentus, nodrošinot tajos esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu. Bibliotēkas **uzdevums** ir visiem bibliotēkas lietotājiem sniegt kvalitatīvus bibliotēkāros pakalpojumus, sniegt ticamu un operatīvu informāciju, piedāvāt kvalitatīvu bibliotēkas krājumu, nodrošinot lietotāju daudzveidīgās informacionālās vajadzības, sekmējot pašattīstību, tālākizglītību un mūžizglītību. Veidot pirmo saskarsmi ar grāmatu.

Šobrīd jaunam pārskata periodam tiek mainīta bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika un veikta iespiesto dokumentu apzināšana un iegāde. Krājuma veidošanas pamatposms tiek veidots un papildināts atbilstoši bibliotēkas statusam, bibliotēkas noteiktajām funkcijām, uzdevumiem, mērķiem un krājuma komplektēšanas profilam. Bibliotēkas krājums netiek ierobežots politisku, ideoloģisku vai reliģisku motīvu veidošanā. (*Bibliotēku likums, 5. pants, 2. punkts*). Bibliotēka darbojas saskaņā ar Bibliotēku likumu, Nolikumu un izstrādātajiem plānošanas dokumentiem. Tās darbība akreditētā 2009. un 2016. gadā, kad akreditācijas procesā vērtēta iestādes īstenošanas kvalitāte, pieejamība un izmantojamība.

Aprakstot un veidojot krājuma komplektēšanas un organizācijas politiku, Bibliotēkā tiek plānoti galvenie attīstības virzieni 2018.–2022. gadam, kur materiāli izstrādāti pielietojot Conspectus metodi un resursi ir atlasīti, veidojot pirmo un otro informācijas līmeni. Conspectus metode ļauj novērtēt krājuma saturu pēc tā kvalitātes, kā arī norāda krājuma nepilnības un vājās puses. Dokumenta izstrāde balstīta uz LR Ministru kabineta “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi” Nr.317 aktualizētu jautājumu par Krājuma veidošanas vadlīnijām Latvijas bibliotēkās un IFLA un LNB izstrādātajām vadlīnijām par dāvinājumu pieņemšanu bibliotēkās. MK noteikumi Nr. 709 “Bibliotēku akreditācijas noteikumi” nosaka bibliotēkas krājuma un informācijas resursu organizāciju un attīstību, MK noteikumi Nr.415 “Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi” - finansējumu, kuru izpildi nodrošina attiecīgās bibliotēkas dibinātājs.

Struktūra

Bibliotēka ir Stopiņu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kurai nav padotībā citu radniecīgu iestāžu, akreditācijā piešķirts vietējas nozīmes bibliotēkas statuss.

Misija

Bibliotēku darbības pamatā nodrošināt kvalitatīvu krājumu, ievērojot tēmu, materiālu, formātu un valodu dažādību, izmantojot iespiestos un elektroniskos resursus.

Saglabāt bibliotēkas interešu aizstāvību, paplašinot izpratni un saglabājot priekšstatu par bibliotēku kā izglītošanās, tikšanās un komunikācijas vietu, kur rodama informācija un zināšanas, kultūra, literatūra un radošums.

Krājuma veidošanas mērķis: nodrošināt bibliotēku pakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk dzīves un darbavietai. Pilnveidojot bibliotēkas krājumu, ievērojot nepieciešamā dokumenta aktualitāti, saistību ar krājumu, faktu vai konkrētā grāmata pieejama vēl kādā citā tuvākā reģiona bibliotēkā. Preses komplektēšana ir papildinājums grāmatu krājumam, lai nodrošinātu ar jaunāko, aktuālāko informāciju kultūrā, mākslā un zinātnē.

Adresāts – galvenās lietotāju grupas

Ģimenes un visa vecuma iedzīvotāji ar mainīgām interesēm:

- bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam;
- strādājošie un studējošie;
- izglītības un skolu iestāžu darbinieki;
- saimnieciskās darbības veicēji;
- senjori

Mērķauditorijas raksturojums

Bibliotēkas lietotāju apkalpes zonā ir Stopiņu novada iedzīvotāji no apdzīvotiem ciematiem – “Ulbroka”, “Dreiliņi”, “Vālodzes”, “Dzidriņas”, “Rumbula”, kā arī tuvējās apkārtnes pierobežu iedzīvotāji ar daudzveidīgu interešu loku.

Starp dažādām bibliotēkas lietotāju grupām ir pašvaldības iestāžu un struktūrvienību – novada domes, policijas, pirmsskolas iestāžu, skolu darbinieki. Bibliotēku apmeklē skolu jaunatne – Ulbrokas vidusskolas un citu Rīgas skolu izglītojamie, kā arī dažādu uzņēmumu pārstāvji, pašnodarbinātie jeb saimnieciskās darbības veicēji, seniori. Bibliotēkas dokumentu krājuma lietotāji nav tikai apkalpes zonas iedzīvotāji, to vidū ir

tuvējo pašvaldību - Ropažu, Salaspils, Rīgas iedzīvotāji, kas saistīti ar darbu Stopiņu novada iestādēs vai bibliotēkas ģeogrāfisko novietojumu nokļūšanai savās dzīvesvietās.

Novada izglītības un kultūras iestādes - PII „Pienenīte”, Ulbrokas vidusskola, Ulbrokas kultūras nams, Ulbrokas Mūzikas un mākslas skola, četri dienas centri, ir darba sastāvdaļa sadarbībai vietējā kopienā, kas attīsta un veido bibliotēkas potenciālo lietotāju.

Ilggadīga ir bibliotēkas sadarbība ar Pirmsskolas izglītības iestādes „Pienenīte” sešgadīgiem audzēkņiem. Bibliotēkārā stunda ir apliecinājums bērnu lasītprasmei un interesei par lietām, kas atrodamas tepat mums apkārt. Iepazīšanās un pirmā tikšanās ir saruna par bibliotēkas darbu un grāmatu lietām bibliotēkā.

Dzejas dienas un literāras pēcpusdienas ir skolu jaunatnes līdzdalība Ulbrokas vidusskolas visu vecumu jauniešiem un interesentiem, kas ir Stopiņu novadā dzīvojoši vai par izglītības iestādi izvēlējušies kādu no piecām mācību iestādēm.

Vispārīgs krājuma komplektēšanas un komplektējamo informācijas resursu apraksts.

Bibliotēkas vadītājs uzrauga bibliotēkas iekšējo kārtību, kādā notiek bibliotēkas krājuma veidošana, papildināšana, uzskaitē, uzturēšana un dokumentu saglabāšana. Bibliotēkas pamatkrājumu veido monogrāfiskie izdevumi, alternatīvo lietu dokumenti - audiovizuālie un elektroniskie dokumenti, seriālizdevumi un dāvinājumi. Bibliotēkas pamatfonds ir daiļliteratūra, nozaru literatūra pieaugušajiem un bērniem un periodiskie izdevumi. Bibliotēkas krājums tiek attīstīts un komplektēts, balstoties uz pašvaldību publisko bibliotēku darbību reglamentējošiem un saistošiem dokumentiem, ņemot vērā lietotāju intereses, vajadzības un vēlmes.

Visi materiāli (iepirktie un dāvinātie) skatīti kopsakarībā ar pirmajiem diviem līmeņiem, izmantojot Conspectus metodi, un tas veido pirmo un otro informācijas līmeni. Krājuma kvalitātes uzlabošana un pilnveidošana domāta lietotāju lasīšanas kultūras izaugsmei.

Krājuma dziļuma mērītāji.

I – minimāls informācijas līmenis.

Ierobežots monogrāfiju krājums, nodrošina nelielu, vispārēju informāciju par nozari valsts valodā. Tās kalpo, lai lietotāju iepazīstinātu ar tēmu un uzziņu izdevumiem – enciklopēdijām, vārdnīcām, rokasgrāmatām, atlantiem, kartēm utt. Autoru darbi -

monogrāfijas, vēsturiskie apskati, nozīmīgas biogrāfijas, ģeogrāfiskie ceļojumi. Elektroniskie dokumenti - datubāzes *Letonika*, „Lursoft” laikrakstu bibliotēka.

II – pamatinformācijas līmenis.

Krājums pamatā ir valsts valodā. Tas kalpo noteiktas nozares iepazīšanai, uzrādot informācijas daudzveidību un nodrošinot lietotāju vajadzības atbilstoši visu līmeņu oficiālai izglītībai, izmantojot elektroniskos un iespiestos resursus.

Krājumu veido monogrāfiju, uzziņu literatūras, vispārīgo periodisko izdevumu klāsts, alternatīvo lietu dokumenti – audiovizuālie ieraksti, ierobežota pieeja internetā rodamo elektronisko resursu - datubāzu, tekstu, laikrakstu u.c. kolekcijai.

Krājuma veidošanas vispārīgie principi - atlases kritēriju noteikšana:

- sistemātiska un plānveidīga jauniznākušo iespieddarbu atlase;
- resursu un viedokļu dažādība;
- autora, tulkotāja, mākslinieka vai izdevēja reputācija;
- saistība ar krājumu;
- lasāmība un pieprasījums;
- literatūras ceļvedis – ieteikumi kvalitatīvas literatūras izvēlei;
- fakta vai konkrētais monogrāfiskais izdevums pieejams kādā tuvākajā reģiona bibliotēkā;

Galvenās prioritātes un krājuma veidošanas pamatprincipi

Minimālajā līmenī tiek komplektēta visu nozaru literatūra – vispārīgā, filozofija, psiholoģija, reliģija, sabiedriskās zinātnes, dabas zinātnes, lietišķās zinātnes, tehnika, māksla, literatūrzinātne, medicīna, sports, ģeogrāfija, vēsture.

Bibliotēkas krājuma galvenās prioritātes **padziļināti komplektēt** tādas nozares kā: medicīnas, dabaszinātnes, lauksaimniecības, tehnoloģiju, sociālās tiesību, humanitārās zinātnes.

Literatūra bērniem, t.sk., bērnu grāmatas angļu un vācu valodā, literatūra studiju atbalstam prioritārās nozarēs, latviešu daiļliteratūra, audiovizuālie un elektroniskie ieraksti - mūzikas, literatūras resursu kopa, t.sk., e – grāmatas.

Bibliotēkā veido **speciālo krājumu** – novadpētniecības dokumentu un elektronisko resursu krājums, kurā tiek vākti materiāli par novadu

Krājumā nekomplektē:

- pornogrāfisku, rasistisku, naidu kurinošu literatūru;
- pamatskolas un vidusskolas mācību literatūru;
- nošu izdevumus;
- kartogrāfiskos izdevumus (izņemot novadpētniecību);
- attēlizdevumus (izņemot novadpētniecību);
- rokrakstus (izņemot novadpētniecību);
- sīkiespieddarbus;
- npublicētos dokumentus (konferenču vai kongresu programmas u.tml.)

Literatūras atlasē kritēriji:

- atbilstība lietotāju vajadzībām un interesēm;
- jaunākie iespieddarbi;
- izdevuma kvalitāte;
- publikācijas forma un stils

Daiļliteratūras komplektēšana kritēriji:

- lasītāju pieprasījums;
- oriģinālliteratūra;
- pieejamība novada otrajā bibliotēkā;
- cena

Bērnu literatūras galvenie atlasē kritēriji:

- atbilst bērnu attīstības līmenim, zināšanām un interesēm;
- saturiski veicina bērnu izaugsmi, izziņas procesu;
- pieprasījums un saistība ar krājumu;
- grāmatas fiziskā forma - krāsaini un mūsdienīgi noformēti izdevumi;
- e-grāmatas

Valodu aptvērums:

Krājums tiek komplektēts pamatā latviešu valodā un vienā eksemplārā. Krievu valodā komplektē daiļliteratūru, pieprasītus preses izdevumus, atsevišķus nozaru un uzziņu izdevumus – vārdnīcas, valodu mācību līdzekļus, ievērojamu cilvēku biogrāfijas un vēsturiskus izdevumus. Bibliotēkas krājums tiek papildināts ar izdevumiem arī svešvalodās (angļu, vācu) minimālā līmenī.

Krājuma komplektēšanas avoti:

- pirkumi;
- abonēšana;
- dāvinājumi;
- nozaudēto izdevumu aizvietošana;
- dalība KKF, Latvijas Bibliotekāru biedrības un Latvijas Nacionālās bibliotēkas izsludinātajos projektu konkursos.

Grāmatas un audiovizuālie dokumenti tiek iepirkti grāmatu izdevniecību veikalos, grāmatu bāzēs, grāmatu izstādēs, grāmatnīcās, pie izplatītājiem, izbraukuma tirdzniecības piedāvājumi.

Preses izdevumi tiek abonēti Latvijas Pasta abonēšanas sistēmā, tiek izmantoti arī preses izdevēju atlaižu piedāvājumi.

Finansējuma avoti:

- Stopiņu novada budžets;
- dalība projektos

Dāvinājuma pieņemšanas kritēriji:

- izdošanas laiks – pēdējo 5 gadu literatūra, ja nav krājumā;
- aktualitāte – paaugstināta pieprasījuma literatūra;
- valoda – pamatā latviešu valoda, pēc nepieciešamības arī krievu valodā;
- izdevuma nolietojuma pakāpe – nelietotas vai mazlietotas;
- bibliotēkai ir tiesības saņemto dāvinājumu dāvināt tālāk citām bibliotēkām vai piedāvāt lietotājiem

Par dāvinājuma statusu liecina grāmatas titullapā ielikts zīmogs ar dāvinātāja parakstu. Dāvināto grāmatu ietvaros darbojas arī akcija “**Lasītājs lasītājam**”, kur apmaiņas procesā saglabājas piedāvājums gan interešu jomā, gan iespēja savstarpējai mācību grāmatu apmaiņai. Dāvinājumu politikas pamatā ir sadarbība ar LNB brīvpieejas apmaiņas krājuma piedāvātājiem pakalpojumiem un sadarbības partneriem novada ietvaros – dienas centros, skolās.

Krājuma rekomplektēšanas(norakstīšanas) iemesli:

- nolietoti izdevumi;
- novecojuši pēc satura;

- liekie dubleti;
- profilam neatbilstoši izdevumi;
- izdevumi bojāti dažādu iemeslu dēļ;
- nozaudēti izdevumi;
- dokumenti nav atgūstami lietotāju vainas dēļ;
- izdevumi nodoti citām bibliotēkām;
- informācijas pieejamība citur

Abonēto presi bibliotēka glabā:

- avīzes – 3 gadi;
- populāra rakstura žurnālus – pēc vajadzības
- nozaru žurnālus – 5 gadi
- novada informatīvais izdevums “Tēvzemīte” – patstāvīgi

Katru gadu 1-2 reizēm notiek krājuma rekonplektēšana - resursu izvērtēšana un materiālu norakstīšana. Lasītāju nozaudētas grāmatas tiek, aizstātas ar līdzvērtīgām, kā to paredz bibliotēkas lietotāju Noteikumos noteiktie pienākumi.

Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas vadītāja _____ Daiga Brigmane